

Recensent: Merthe van der Bruggen

J.B. Delacour(t): 'Over de drempel van de dood' Berichten van 'klinisch' gestorvenen. Bewijzen van een voortbestaan. Uitgeverij Ankh-Hermes bv, Deventer 1974. ISBN: 9020248243 (Dood/Coma/ Hartfalen/Hersenletsel/ Spiritualiteit/ Bijna dood ervaring/PO/AG)

Op www.ankh-hermes.nl is geen informatie meer te vinden over de auteur of het boek.

Soort boek/Ziekte/Stijl:

Verzameling anekdotische verhalen uit tweede of derde hand over personen die enige tijd klinisch dood waren of in coma waren en weer tot leven kwamen. Een aantal van deze personen zijn beroemdheden. Zij vertellen over indrukken die zij hebben opgedaan, waaruit zij opmaken, dat er een leven na de dood is. Met enkele foto's van de vermeende vertellers en aanhalingen van bekende denkers. Voorwoord van Prof. Dr. Dr. Andreas Resch, theoloog, psycholoog en parapsychologisch onderzoeker. Boek van 192 pagina's.

Over de schrijver:

J.B. Delacour (op sommige uitgaven geschreven als Delacourt) is één van de pseudoniemen van Eike Pies (1942), een Duitse theaterwetenschapper, geschiedkundige, journalist, schrijver, uitgever en consultant. Hij studeert medicijnen, theaterwetenschappen, filosofie, geschiedenis, germanistiek en kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Keulen, waar hij in 1969 op theatergeschiedenis promoveert. Van 1969 tot 1973 werkt hij bij kranten en uitgeverijen. Daarna richt hij verschillende bedrijven op in de uitgeverij- en consultancybranche.

Korte Beschrijving:

Een West-Duitse parapsycholoog heeft een aantal bijna-doodervaringen verzameld en geeft diverse verklaringen voor deze ervaringen vanuit uiteenlopende gezichtspunten. Het gaat steeds om een vrij plotselinge 'dood' zoals na een terechtstelling, een acute ziekte of een ongeluk. Naast onbekenden noemt het boek ook beroemde dood gewaanden, zoals de Franse filmster Daniel Gélin, Charles Aznavour en de ballerina Janine Charrat. Het boek is anekdotisch van aard en bevat weinig aanknopingspunten voor verificatie. De beschrijvingen van het hiernamaals maken melding van een vredige, paradijselijke omgeving, hereniging met gestorven geliefden, maar ook van duivelse figuren, vuur en ijzige koude. Verder komt reïncarnatie ter sprake en krijgt iemand een kijkje in de toekomst. Met verwijzingen naar bekende mediums en Swami Rama, die deze ervaringen bewust konden oproepen.

Wat viel op:

De ondertitel “bewijzen van een voortbestaan” zet de lezer op het verkeerde been. Het is niet de insteek van dit boek om zich voor of tegen een voortbestaan na de dood uit te spreken. In het voorwoord zegt dr. Resch: ‘Vooropgesteld zij, dat het wat deze verhalen betreft niet gaat om wetenschappelijk onderzoek en al evenmin om onaanvechtbaar feitenmateriaal, maar enkel en alleen om in woorden uitgedrukte menselijke ervaring in het schemergebied van het sterven.’ De schrijver bevestigt dit op andere plaatsen in het boek.

Ten tijde van het verschijnen van dit boek zou het algemeen aanvaarde standpunt zijn geweest, dat staking van de bloedtoevoer gedurende slechts acht tot tien minuten tot onherstelbare schade aan de hersenen leidt. De schrijver voert onderzoek aan waaruit zou blijken dat door bloedgebrek uitgevallen hersenfuncties na lange tijd weer kunnen opleven, mits men de snel optredende vernauwing van de hersenbloedvaten ongedaan weet te maken. Delacour voert aan dat de natuur onder bepaalde voorwaarden ook voor een dergelijke vaatverwijding zou kunnen zorgen, waardoor iemand uit de “dood” kan terugkeren. Tegenwoordig wordt de stelling nog gehuldigd, dat de hersenen al na slecht ongeveer drie minuten zonder zuurstof onherstelbare schade oplopen. Het lijkt er dus niet op dat Delacour intussen wetenschappelijke bijval heeft gekregen.

De personen die de bijna-doodervaringen beleefden, stierven meestal plotseling (ten gevolge van een executie, een ongeluk of een acute ziekte). Een enkeling doorleefde omstandigheden die normaliter dodelijk zijn, zoals koortsaanvallen van 43 graden Celsius, met kloppend hart, maar in coma. Bij de meesten leken alle vitale functies korte of langere tijd uitgevallen. Eén vrouw zou enkele jaren doorgeleefd hebben, zonder dat de voorwaarden daarvoor aanwezig waren.

Bijna alle ervaringen gaan over een bijzondere kwaliteit van het licht, een paradijselijke omgeving, een ontmoeting met al gestorven personen en een gelukkig gevoel. Er wordt ook gewag gemaakt van duivelachtige figuren, vlammen en ijzige koude. Dit zijn vrij traditionele beschrijvingen, die wel aan Dantes werken over hel en paradijs ontleend lijken te zijn. Er staat zelfs een scène uit Dante op de boekomslag afgebeeld. Kan het zijn dat mensen in hun comateuze dromen juist datgene ervaren, wat zij verwachten te ervaren?

Een aan Charles Aznavour toegeschreven ervaring lijkt niet helemaal bij de rest te passen. Aznavours hart klopt niet meer, maar hij is zich bewust van zijn omgeving en beseft dat hij nog leeft. Hij kan dit de buitenwereld alleen niet duidelijk maken. Hij denkt zijn eigen begrafenis mee te maken en levend begraven te worden. Maar midden in deze ervaring vindt hij zichzelf terug in een ziekenhuisbed. Het lijkt er dus op dat hij zijn ervaring als een hallucinatie beschouwt, niet als een leven “aan gene zijde”. De vraag is wel hoe hij dit kon ervaren zonder hartslag. Naar verluidt heeft men hem pas na geruime tijd geprobeerd te reanimeren omdat hij leek te zijn overleden. Hoe hebben zijn hersenen het zuurstofgebrek overleefd?

In sommige verhalen is sprake van reïncarnatie. De gestorvenen worden teruggevoerd naar eerdere levens. In andere verhalen wordt de hoofdpersoon een kijkje in de toekomst geboden. Na deze ervaringen hebben de “gestorvenen” geen doodangst meer. Soms hebben zij meer waardering voor het leven of meer doorzettingsvermogen om een bepaalde taak te volbrengen, die hen vanuit “gene zijde” werd opgedragen. Vaak verlangen zij juist naar de dood. Af en toe vermelden zij details over verleden of toekomst, die zij ogenschijnlijk niet zouden kunnen weten. Delacour geeft hiervoor meerdere verklaringen, zowel vanuit het standpunt van een ‘gelovige’ als vanuit dat van een scepticus.

Citaten:

Pag. 10: ‘We zullen woordelijk vertolken wat zij [mensen met ervaringen van een leven na de dood] over hun onuitwisbare ervaringen aan gene zijde vertelden. Ieder kan dit dan toetsen en zijn standpunt bepalen: de kritische lezer, de argwanende psycholoog, de nuchtere bioloog en degene die uit beginsel dit alles afwijst. Niemand dient het zich evenwel zo gemakkelijk te maken, dat hij weigert in overweging te nemen wat uit de andere wereld kan worden gemeld en wat de grootste geesten uit alle tijden heeft beziggehouden.’

Pag. 136-137: ‘De parapsychologie [...] houdt zich bij de nuchterheid, die zij nodig heeft om zich tegen de aanvallen van sceptici en van anderen, die zich door zelfbedrog en verzinsels niet laten misleiden, te kunnen verweren. [...] Wij willen [...] objectief blijven en om die reden geven we beide en in sommige gevallen drie mogelijkheden aan, die als nuchtere verklaringen in aanmerking kunnen komen.’

Recensie / Extra: (www.lekkerboek.nl)

‘Het boek is [...] met vaart en in journalistieke stijl geschreven. [...] Een kritische lezer bemerkt al snel, dat elke persoon die aan gene zijde zegt te zijn geweest, zich een hiernamaals heeft gecreëerd naar eigen smaak en met behulp van de hem ten dienste staande verbeeldingskracht. Dat maakt het boek op een andere manier dan door de schrijver bedoeld interessant. Wegens hun eschatologisch rustgevend karakter is dit soort boeken bij veel lezers in trek. Het boek is geïllustreerd, onder meer met foto's van executies.’

(NBD|Biblion recensie, W.H. Bakker)